



REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE

UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE

KLASA: UP-I^o-612-08/19-06/0158

URBROJ: 532-04-01-03-02/1-19-1

Zagreb, 26. studenoga 2019.

Ministarstvo kulture na temelju članka 12. stavka 1. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“, broj 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 44/17 i 90/18) i članka 20. stavaka 1. i 2. Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 89/11 i 130/13), donosi

R J E Š E N J E

1.

Utvrđuje se da **Kulturni krajolik rijeke Krupe** na području Grada Obrovca, ima svojstvo kulturnoga dobra.

2.

Prostorne međe kulturnoga dobra iz točke 1. izreke ovoga Rješenja određene su na topografskoj karti koja je sastavni dio ovoga Rješenja.

Međa polazi od Donjeg mosta na Zrmanji, ide županijskom cestom Ž6027 do bijelog puta uz lijevu vršnu stranu kanjona rijeke Krupe uzvodno do Uroševog mlina, dalje istočnim vršnim dijelom oko cijelog izvorišta Krupe ponovo do Uroševog mlina i županijskom cestom Ž6031 do izvora Orovače, dalje zapadnim vršnim dijelom kanjona Orovače i bijelim putem do Manastira Krupa, ponovno županijskom cestom Ž6027 do skretanja za Ravni Golubić, dalje asfaltiranom cestom Ž6029 do naselja Ravni Golubić, pa potom bijelim putem na Vratolom, spušta se pješačkom stazom do „sastavaka“ uključujući i njih, prelazi rijeku Krupu i Zrmanju, obuhvaća Panin kuk, te se vršnim dijelom lijeve strane kanjona Zrmanje vraća do mlina Ušljebrka i lijevom obalom do Donjeg mosta.

Područje kulturnog krajolika rijeke Krupe omeđeno je s južne strane rijekom Zrmanjom i Žegarskim poljem, s istočne izvorom rijeke Krupe, obroncima Velebita sa sjeverne i ušćem Krupe u Zrmanju sa zapadne strane. Cijelom svojom površinom od cca 23 km² nalazi se u Parku prirode Velebit, obuhvaća dijelove naselja Kaštela Žegarskog, Krupe i Golubića, a administrativno pripada Gradu Obrovcu.

3.

Utvrđuje se sljedeći sustav mjera zaštite kulturnog dobra iz točke 1. ovoga Rješenja:

Zaštitni i drugi radovi na kulturnome dobru iz točke 1. izreke ovoga Rješenja i unutar prostornih međa iz točke 2. ovoga Rješenja mogu se poduzeti samo uz ishođenje posebnih uvjeta, potvrda i prethodnog odobrenja nadležnoga tijela, sukladno člancima 60.-62. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Vlasnik (imatelj) nekretnine koja se nalazi unutar prostorne međe kulturnoga dobra iz točke 1. ovoga Rješenja dužan je provoditi sve mjere zaštite koje se odnose na održavanje nekretnine, a koje odredi nadležno tijelo.

Svi građevinski zahvati i rekonstrukcije na povijesnim građevinama, sva nova gradnja i svaka gradnja infrastrukturnih građevina unutar međa predmetnoga kulturnog dobra gdje je dopuštena, podliježu postupku izdavanja posebnih konzervatorskih uvjeta i potvrde glavnoga projekta, odnosno prethodnog odobrenja od strane nadležnoga konzervatorskog odjela.

Sustav mjera zaštite kulturnoga dobra iz točke 1. ovoga Rješenja provodi se utvrđivanjem zoniranja područja kulturnoga krajolika i to zone „A“ (potpuna zaštita prirodnih i kulturno-povijesnih struktura) i zone „B“ (djelimična zaštita povijesnih struktura).

Sustav zaštite u zoni „A“ – podrazumijeva potpunu zaštitu prirodnih i kulturno-povijesnih vrijednosti uz najveće moguće poštivanje tradicije i funkcije prostora i sadržaja, a primjenjuje se na području koje obuhvaća rijeku Krupu od Smokovca uključujući i kanjon Orovače sve do Manastirskih luka, Manastirske luke i kanjon rijeke Krupe i njezine pritoke Krnježe do ušća Krupe u Zrmanju, kanjon Zrmanje s lukama do Ušljebrka mlina i Donjeg mosta. U zoni zaštite su cjelovito očuvana i visokovrednovana kulturna i prirodna baština: manastir Krupa, mostovi kod Manastira, Kudin most s ostacima mlina, Donji most i mlin u Kaštelu Žegarskom, ostaci utvrde i isposnice na Babingradu i Paninom kuku, gradina Smokovac (rimskodobna Hadra) i liburnska gradina na ušću Orovače u

Krupu, gradina nad Krnjezom i gradina na Kosi, mlinovi, sedrene barijere i pragovi sa slapovima, luke, pećine, osobiti toponimi, koji zajedno čine jedinstven ambijentalni kontekst kulturnog i prirodnog područja ovoga dijela Bukovice.

Sustav mjera zaštite uključuje:

- zaštitu, održavanje, revitalizaciju tradicionalnog načina života, uz poticanje obnove napuštenih poljoprivrednih površina u lukama i sadnju tradicijskih kultura i sorti;
- zaštitu i obnovu povijesnih građevina (sakralnih, gospodarskih, komunalnih građevina niskogradnje, etnološke baštine); dopušteni su konzervatorsko-restauratorski radovi, radovi na redovnom održavanju građevina, uključujući i one radove čiji je cilj prezentacija lokaliteta, uz odobrenje nadležnoga tijela (konzervatorskog odjela). Prihvatljive su metode sanacije, adaptacije, konzervacije, restauracije, konzervatorske rekonstrukcije i arheološke prezentacije;
- nije dopuštena gradnja novih građevina što uključuje sve sklopove nastale građenjem i s tlom povezane građevine, izvedene od svrhovito povezanih građevnih proizvoda sa ili bez instalacija, sklopove s ugrađenim postrojenjem, samostalno postrojenje povezano s tlom ili sklop nastao građenjem;
- ne dopušta se širenje građevinske zone, postojeće stambeno-gospodarske sklopove na desnom vršnom dijelu kanjona Krupe moguće je rekonstruirati isključivo u postojećim gabaritima, koristiti izvorne materijale - kamen, drvo, crijep, te primjenjivati izvorne metode obrade pročelja, svih materijala i veznih elemenata i njihove ugradnje;
- redovno održavanje protočnosti kanala u dnu korita neposredno iznad Kudinog mosta;
- dopuštena je rekonstrukcija postojećih mlinova, prilikom rekonstrukcije, konzervacije i redovnog održavanja mlinova na Krupi i Zrmanji, obavezno sačuvati tradicionalni izgled mlinova, koristiti izvorne materijale - kamen, drvo, crijep, trska, primjenjivati izvorne metode obrade materijala i veznih elemenata i njihove ugradnje i voditi računa o poštivanju prirodnoga okruženja;
- dopušteno je arheološki istražiti, konzervirati, prezentirati i održavati prema uvjetima nadležnoga konzervatorskog odjela ostatke utvrde i isposnice na Babingradu i Paninom kuku;
- nije dopušteno izvođenje radova ni unošenje stranih i neprikladnih sadržaja koji bi mogli ugroziti kulturni krajolik, kao ni postavljanje privremenih i montažnih objekata, čija svrha nije isključivo zaštita i prezentacija spomenika;
- postojeće pješačke staze za pristup rijeci se moraju održavati bez proširivanja, a put za Smokovac održavati kao makadamski;
- radi očuvanja sedre, sedrenih barijera i pragova, koji uz luke čine ambijentalni kontekst kulturnog i prirodnog krajolika toka rijeke Krupe, nisu dopuštene aktivnosti na rijeci koje bi na bilo koji način mogle ugroziti navedene strukture (npr: rafting,ajakarenje kanuing i drugo);
- za sve radnje, što uključuje i arheološka i speleološka istraživanja, intervencije i zahvate u prostoru, neophodno je odobrenje nadležnoga tijela (konzervatorskoga odjela);
- za nepokretna kulturna dobra koja su zaštićena posebnim rješenjima vrijede mjere zaštite utvrđene u tim Rješenjima, a to su: Manastir Krupa Z-1220 i N-32, Kudin most Z-5072, Donji most u Kaštelu Žegarskom Z-1216, Posmrtni običaji vezani uz mirila ili počivaljke Z-3613, Umijeće suhozidne gradnje Z-6878.

Sustav zaštite u zoni "B" – podrazumijeva djelomičnu zaštitu povijesnih struktura koja se primjenjuje na području koje obuhvaća dio naselja Golubić Centar - Zagradine gdje se nalazi više elemenata kulturnoga krajolika, primjerice gradina Veselinović, suhozidni međašni zid iz ranorimskoga razdoblja, prapovijesne Zidine ispod središnjega dijela međašnog zida, Grčka lokva, te katastarsko područje naselja Golubić, Krupa i Nadvoda. Ovo područje širi je geografski, povijesni, politički, društveni i kulturni kontekst kanjona rijeke Krupe i Krnjeze s vrijednim dijelovima kulturnoga krajolika, kao što je gradina Trebačnik, Čosina gradina, gradina i gradinica u Babićima, te drugi mnogobrojni arheološki lokaliteti i lokaliteti počivaljki. Ovi elementi svjedoče kontinuitetu života i korištenja prostora, te su iznimno važni za širi kontekst kulturnoga krajolika rijeke Krupe. U ovoj zoni zaštite prihvatljive su prilagodbe funkcija i sadržaja nastale kao odgovor suvremenih životnih potreba, no bez bitnih fizičkih izmjena povijesnih struktura. Prihvatljive metode zaštite su ovdje konzervacija, rekonstrukcija, interpolacija, rekompozicija i integracija povijesnih struktura s novim nužnim strukturama i sadržajima.

Sustav mjera zaštite uključuje:

- očuvanje ruralnog ambijenta i slike naselja s podzidima, suhozidnim ogradama, drvenim oborima, štalama, kukuruzanama;
- njegovanje tradicijskih sadržaja (ekološko stočarstvo, uzgoj hrane, pčelarstvo), vještina, običaja i predaja;
- dopuštena je rekonstrukcija postojećih mlinova ispod izvora Krupe, a prilikom rekonstrukcije, konzervacije i redovnog održavanja obavezno sačuvati tradicionalni izgled mlina, koristiti izvorne materijale - kamen za zidove, pokrov glineni crijep te drvo za krovnu konstrukciju i stolariju, primjenjivati izvorne metode obrade materijala i veznih elemenata i njihove ugradnje te voditi računa o poštivanju prirodnoga okruženja;
- svaka nova gradnja treba biti usklađena s arhitektonskim karakteristikama ovog područja u pogledu volumena, oblikovanja i materijala završne obrade radi zaštite panoramskih vizura i ukupne slike prostora;

- nove stambene zgrade trebaju biti projektirane kao prizemnice ili jednokatnice s dvostrešnim krovom pokrivenim glinenim crijepom, pročelja mogu biti kamena ili žbukana, a boje blagih tonova sive, bijele i svijetlih zemljanih tonova;
- sve vrste novih gospodarskih zgrada trebaju biti prizemnice, pročelja kamena ili žbukana, krov dvostrešni, a nadstrešnice s drvenom konstrukcijom, pokrivene glinenim crijepom,
- osim rehabilitacije i poticanja stanovanja prihvatljiv je razvoj ekološkog, kulturnog i seoskog turizma, uz uvođenje sadržaja vezanih uz uzgoj i proizvodnju hrane, gastronomiju, pčelarstvo, edukaciju i sl.;
- nije dopušteno korištenje detektora metala ili sličnih uređaja, kao ni prikupljanje arheološkog materijala unutar zone zaštite bez prethodnog odobrenja nadležnoga konzervatorskog odjela;
- nije dopušteno odnošenje kamena sa arheoloških lokaliteta;
- postojeći putovi se trebaju zadržati u njihovim pravcima i profilu, redovito ih održavati izvedbom gornjeg sloja
- asfalta na županijskim cestama, a makadam, kamene kocke, zemljani naboj na svim ostalim te nije dopušteno probijanje novih putova;
- neprihvatljivo je postavljanje antenskih stupova i stupova dalekovoda na vizualno istaknutim lokacijama i blizu vrijednih kulturno-povijesnih građevina, arheoloških lokaliteta, eko staništa, prirodnih i geoloških fenomena;
- za sve radnje, intervencije i zahvate u prostoru neophodno je odobrenje nadležnoga tijela (konzervatorskoga odjela);
- za kulturna dobra koja su zaštićena posebnim rješenjima vrijede mjere zaštite utvrđene u tim rješenjima: Posmrtni običaji vezani uz mirila ili počivaljke Z-3613, Umijeće suhozidne gradnje Z-6878, Glazbeni izričaj otkanje s područja Dalmatinskog zaleđa Z-4234, Umijeće izrade ukrasnog veza građa/četverokuka Z-5652.

4.

Predmetno kulturno dobro s prostornim međama iz točke 2. izreke ovoga Rješenja upisat će se u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu zaštićenih kulturnih dobara, pod brojem **Z - 7411**.

5.

Ovo će se Rješenje dostaviti nadležnom katastru radi zabiljezbe.

6.

Žalba ne odgađa izvršenje ovoga Rješenja.

O b r a z l o ž e n j e

Područje kulturnog krajolika rijeke Krupe omeđeno je s južne strane rijekom Zrmanjom i Žegarskim poljem, s istočne izvorom rijeke Krupe, obroncima Velebita sa sjeverne i ušćem Krupe u Zrmanju sa zapadne strane. Cijelom svojom površinom od cca 23 km² nalazi se u Parku prirode Velebit, obuhvaća dijelove naselja Kaštela Žegarskog, Krupe i Golubića, a administrativno pripada Gradu Obrovcu.

Kulturni krajolik rijeke Krupe nalazi se na sjevernom rubu Bukovice i dio je sjevernodalmatinske krške zaravni u koju su duboko usječeni kanjoni rijeka Zrmanje, Krupe i Krnjeze. Radi se o krškom pobrđu građenom od vapnenačkih breča sa submediteranskom klimom i izvornim zajednicama hrasta medunca s bijelim grabom. Tisućljetna ispaša od prapovijesti koja je intenzivirana tijekom 19. i prve polovice 20. st. negativno se odrazila na biljni pokrov potpuno ga degradirajući, čemu je doprinijela i bura koja se obrušava niz padine Velebita. Prirodno-geografske značajke Bukovice odredile su gospodarski razvoj prostora kao ekstenzivnog i stočarskog, što je uvjetovalo nisku gustoću naseljenosti i veliku mobilnost. Naselja su raštrkana, s više manjih zaselaka koji su oblikovani oko livada uz rijeku i većih ili manjih dolaca s plodnim zemljištem.

Prostor koji obuhvaća tri naselja - Kaštel Žegarski, Krupu i Golubić možemo pratiti u kontekstu širega prostora Bukovice i povijesnih zbivanja u njoj. U ranom srednjem vijeku ovo područje se nalazilo u sklopu Hrvatske kneževine, kasnije kraljevstva, a nakon 1102. godine zajedno s ostatkom hrvatskih zemalja našlo se u zajedničkoj državnoj uniji s Ugarskom. Razdoblje 16. stoljeća obilježila je trilateralna konfrontacija Mletačke Republike, Habsburške Monarhije i Osmanlijskog Carstva. Ona je zamijenila dotadašnji bilateralan sukob Ugarsko-Hrvatskog Kraljevstva i Mletačke Republike. U takvim složenim političkim okolnostima koje su zahvatile prostor Hrvatske ovo područje je ustrojeno kao pogranični prostor triju imperijalnih sila, te je postao specifičan ambijent za socijalne interakcije. U tome je od velike važnosti bio geostrateški položaj i geografski profil prostora. Dolaskom Osmanlija, nakon 1527. godine, ovo područje nalazi se u sastavu njihove države. Osmanske vlasti naseljavaju ovaj napušteni prostor novim stanovnicima iz unutrašnjosti balkanskog poluotoka. Prema popisu Kliškog sandžaka iz 1550. godine spominju se sljedeća naselja: Žegri (Žegar) sa 6 kuća, Bilićani (Bilišane) s 18 kuća u sastavu nahije Ostrovice i Bogatnik sa 19 kuća te Golubić s 11 kuća u sastavu nahije Bukovica. Prema tom popisu u Golubiću se navodi 12 poreznih obveznika, ujedno i „glava“ obitelji. Stanovništvo je gotovo u potpunosti stočarsko. Za vrijeme Kandijskog rata (1645. – 1669.) stanovništvo migrira na područje Mletačke Republike, u okolice naselja Islam i Zemunik, a vraća se na svoja imanja nakon Kandijskog i Morejskog rata (1683. – 1699.) kad ovaj prostor dolazi

pod Mletačku upravu. Golubić i Krupa se tada nalaze na granici Mletačke Republike prema Osmanskom Carstvu. Mletačka Republika nastojala je stabilizirati prostor naseljavanjem novog stanovništva koje je dobilo zemlju u vlasništvo, a zauzvrat su morali služiti kao vojnici u slučaju rata. Zbog toga je Republika početkom 18. st. organizirala premjeravanje oslobođenih prostora, uspostavu katastra s podacima o površinama zemljišta i broju stanovnika za oslobođena naselja i izradu preglednih karata. Najdetaljniji prikaz prostora triju katastarskih općina nastao je 1826. Naime, od 1823. do 1838. u sklopu Franciskanske izmjere premjeren je prostor tadašnje Kraljevine Dalmacije kao dijela Habsburške Monarhije i uspostavljen katastar koji ujedno čini temelj današnjeg katastra i rada Državne geodetske uprave. Stanovništvo se nastavlja baviti stočarstvom, dok se u okolici Žegara bavi i poljoprivredom. Prestankom mletačke vlasti 1797. godine, mirom u Campo Formiu, područje potpada pod Austrijsku upravu, nakon čega je nakratko ušlo u sastav Francuske države u sklopu Ilirskih pokrajina (1809. – 1813.), a zatim ponovno pod Austrijsku upravu sve do kraja Prvoga svjetskog rata. Unatoč državno-administrativnim promjenama, nisu zabilježene migracije stanovništva koje se nastavilo baviti prijašnjim zanimanjima. Kroz 18. i početkom 19. stoljeća dolazi do porasta broja stanovništva. Iza Prvoga svjetskog rata, do 1921. područje se nalazi u sastavu Kraljevine Italije, a nakon Rapalskog ugovora pripalo je Kraljevini Jugoslaviji. Od završetka Drugoga svjetskog rata područje je u sastavu SFR Jugoslavije odnosno SR Hrvatske, a nakon osamostaljenja 1991. godine sastavni je dio Republike Hrvatske. Administrativno se nalazi u Općini Obrovac i Zadarskoj županiji.

Na osnovi arheološke baštine koja je prisutna prvenstveno u kontekstu gradina, osobito gradina Smokovac (rimska Hadra), Veselinović, Trebačnik, Čosina gradina i gradina u Babićima, gradina nad Krnjezom i na Kosi, te na osnovi kartografske građe, uočljiva je naseljenost i korištenje prostora u kontinuitetu od potkraj prapovijesti preko razdoblja Rimskog Carstva pa sve do srednjega vijeka, a onda i suvremenosti. U tome cijelome razdoblju, zbog geografskih osobitosti prostora, odnosno krškog reljefa i snažnog upisa kanjona rijeke Krupe i Krnjeze, može se pretpostaviti slično ili identično oblikovanje privrede, društvenog i kulturnog života ljudi. Prilagodivši se geografskim obilježjima, djelomično su se prilagodili i utjecali na prirodne osobitosti, ali u onoj mjeri koja ne narušava prirodni tijek promjena i kontinuiteta biljnog i životinjskog života kanjona Krupe, gradeći Kudin most, mlinice, te koristeći plodno tlo uz rijeku - luke. Koliko važnu ulogu imaju prirodne osobitosti koje determiniraju način života ljudi, jasno se vidi i iz usmenih predaja ovoga područja. Posebno iz predaja koje su povezne uz značajne toponime i lokalitete u kanjonu rijeke Krupe, a redom su ljubavne tematike, odnosno svjedoče o povezanosti, komunikaciji i premošćivanju stanovništva dviju obala rijeke Krupe.

Krupa izvire iz tipičnoga krškog izvora Vrelo Krupe koje se nalazi podno Crnopca nedaleko od zaseoka Mandići. Teče kanjonom dužine oko 7 km sve do svojeg ušća u rijeku Zrmanju u podnožju sela Golubić. Pritoke su joj Orovača i najvažnija rječica Krnjeza. Krnjeza izvire iz špilje koja se nalazi ispod Krnješke glave (408), a duga je svega 600 m. U Krupu utječe s desne strane, na otprilike polovici njezina toka, protičući kroz impresivan kanjon dubine 300 m. Voda rijeke Krupe je izrazito sedrotvorna. Sedra je česta pojava u površinskim tokovima dinarskog krša, a najčešći oblici sedre su podvodni pokrivači, pragovi i barijere. Upravo je postojanje pragova i barijera ono što rijeku čini atraktivnom, jer omogućuje stvaranje slapova. S obzirom na to da taloženje sedre ovisi o složenim i specifičnim uvjetima okoliša, sedreni slapovi su osjetljivi na prirodne promjene i sve ljudske djelatnosti, te je stoga vrlo važno očuvati prirodnu ravnotežu ekosustava rijeke. Najčešći uzroci uništavanja sedrenih barijera su otpadne vode, lov uz upotrebu dinamita i izgradnja hidroelektrana. Izgradnjom hidroelektrana mijenja se prirodni tok, a ponekad čak potpuno isključuju dotok vode što dovodi do manjka vlažnosti i prestanka sedrenja. Na svom kratkom toku rijeka Krupa je izgradila 19 slapova (Panin buk, Radov buk, Sastavci, Šaš, Garbe, Panelin buk, Vrlike, Velike sedre, Otoka, Draga, Dragičevića buk,...) a najpoznatiji je nizvodno od utoka Krnjeze Deveterac (u narodu zvan Ogrlice), prostrana zatravljena i mjestimično zamočvarena sedrena barijera s devet sedrenih kaskada koje završavaju 13 m visokim slapom preko kojeg vodi Kudin most. Tu su još i Panin buk nakon kojega se litice kanjona privremeno snižavaju. U području Veliča luke te podno Babinoga grada kanjon je uzak te su se u njemu oblikovala tri slapa od kojih su krajnji 12-metarski Babin slap i 8 metara visok Dragičevića buk. Ispod Dragičevića buka Krupa tvori slikovite izdužene sedrene pragove, pada preko još dva manja slapa te na kraju utječe u Zrmanju, gdje su litice kanjona najviše.

Kao rezultat specifičnoga toka rijeke Krupe koja prati geomorfološku osobitost prirodnoga krajolika, uz rijeku su se formirale plodne cjeline zemljane površine koje su stvorile ambijentalni kontekst kanjona Krupe, ali i služile stanovništvu Golubića te monasima manastira Krupe kao jedan od temeljnih načina privređivanja i preživljavanja na ovome prostoru. Luke, od kojih se ističu Manastirske te Velika luka uz Kudin most, bile su, uz stočarstvo, najbogatiji izvor hrane i prihoda za stanovništvo, a rezultat su čovjekova korištenja prirodnih zadanosti prostora. Važnost luka vidljiva je i iz isječka iz katastra općine Golubić iz 1826. godine koja svjedoči o pomno provedenoj parcelaciji Velike luke kod Kudinog mosta što je i dokaz intenzivne kulture. U lukama se primarno uzgajao kukuruz, koji je bio osnovna žitarica, a na podzidanim terasastim „vrtlima“ grah, kupus i krumpir. Uz stočarstvo i poljoprivredu, koja je bila uvjetovana rijekama, neodvojiva je i izgradnja, korištenje i kultura mlinova, odnosno vodenica. Već sam izvorišni dio toka stanovnici su iskoristili za navodnjavanje škratih otoka zemlje i za pokretanje triju mlinica, a jedan od njih, Urošev mlin, je i danas u pogonu. Mlin uz Manastir monasi su koristili i za dobivanje

električne energije za svoje potrebe. U „brini“ je postojalo nekoliko mlinova - mlin kod Radova buka, Kozji mlin, mlin kod Kudinog mosta i mlin na Sedrama, koji je preseljen na luku kod Babinoga grada. Mlinovi su građeni od kamena i sedre, pokriveni prvotno kamenim pločama, a poslije crijepom, dok su oni u „brini“ bili pokriveni trstikom i šaši, koje je uz rijeku bilo u izobilju. U društvenom kontekstu bili su podijeljeni između više obitelji, koje su zajednički gradile mlinove te su zatim dijelile dobit – „ujam“ u brašnu.

Osim skromnom poljoprivredom stanovništvo se uglavnom bavi ekstenzivnim pašnjačkim stočarstvom, što je uvjetovalo nisku gustoću naseljenosti i veliku mobilnost. Naselja su raštrkana, s više manjih zaselaka i kućama orijentiranim prema jugu u zavjetrini od bure, a oblikovani su oko većih ili manjih dolaca s plodnim zemljištem. Zaseoci su uglavnom arhitektonski sklopovi namijenjeni individualnim aktivnostima obitelji ili rodbinske zajednice u svakodnevnom životu. Sve su stambene kuće i gospodarske zgrade za stoku pravokutne, dvostrešnog krova, uglavnom zidane kamenom, a novije i drugim materijalima s žbukanim pročeljima. Pojava novih materijala unutar očuvanih sklopova: salonitni pokrov, armirano betonski stropovi i serklaži bitno ne mijenjaju kvalitetu sklopa i moguća je sanacija.

Zahvaljujući izoliranosti i specifičnim prirodnim obilježjima uvjetovanim dubokim kanjonima, te uravnoteženom razvoju i ljudskim aktivnostima kultivacijom luka i stvaranjem suhozidnih građevina stvoren je kulturni krajolik izuzetnih ambijentalnih vrijednosti, čije je povijesno trajanje i danas očuvano u njegovom izgledu i čiji se održivi razvitak može temeljiti na već navedenim vrijednostima.

Sukladno članku 5. Konvencije o europskim krajobrazima (Narodne novine 12/02 i 11/04) provedena je identifikacija i utvrđene su mjere zaštite kulturnog krajolika.

Na osnovi predočene dokumentacije i iznesenih činjenica Stručno povjerenstvo za utvrđivanje kulturnog dobra na sjednici održanoj 13. i 14. studenoga 2019., utvrdilo je da **Kulturni krajolik rijeke Krupe** ima svojstvo kulturnoga dobra u smislu članka 7. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara te se, sukladno članku 12. stavku 4. istoga Zakona, određuje upis u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu zaštićenih kulturnih dobara (točka 4. izreke ovoga Rješenja).

Sukladno odredbi članka 12. stavka 2. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, točkom 5. izreke ovoga Rješenja, određuje se obveza dostavljanja Rješenja nadležnom katastru.

Sukladno članku 12. stavku 5. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, žalba protiv ovoga Rješenja ne odgađa njegovo izvršenje.

Iz navedenih razloga riješeno je kao u izreci.

Uputa o pravnome lijeku:

Protiv ovoga Rješenja može se izjaviti žalba Povjerenstvu za žalbe pri Ministarstvu kulture u roku od 15 dana od dana primitka ovoga rješenja. Žalba se predaje ovom tijelu neposredno ili šalje poštom preporučeno, a može se izjaviti i u zapisnik. Na žalbu se sukladno članku 9. stavku 2. točka 29. Zakona o upravnim pritojbama („Narodne novine“ broj 115/16), ne plaća upravna pritojba.



Dostaviti:

1. Grad Obrovac, JUO, Trg dr. Franje Tuđmana 1, 23450 Obrovac UO
2. Zadarska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove, Ispostava Obrovac, Stjepana Radića 17, 23450 Obrovac UO
3. Grad Obrovac, Mjesni odbor Golubić, Trg dr. Franje Tuđmana 1, 23450 Obrovac UO
4. Grad Obrovac, Mjesni odbor Krupa, Trg dr. Franje Tuđmana 1, 23450 Obrovac UO
5. Grad Obrovac, Mjesni odbor Žegar, Trg dr. Franje Tuđmana 1, 23450 Obrovac UO
6. Javna ustanova Park prirode Velebit, Kaniža Gospićka 4b, 53000 Gospić UO
7. Državna geodetska uprava, Odjel za katastar nekretnina Benkovac, Ispostava za katastar nekretnina Obrovac, Petra Zoranića 2, 23450 Obrovac UO
8. Zadarska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove, Božidara Petranovića 8, 23000 Zadar UO

9. Zadarska županija, Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport, Božidara Petranovića 8, 23000 Zadar
UO
10. Zadarska županija, Upravni odjel za poljoprivredu, ribarstvo, vodno gospodarstvo, ruralni i otočni razvoj,
Božidara Petranovića 8, 23000 Zadar UO
11. Zavod za prostorno uređenje Zadarske županije, Braće Vranjanina 11, 23000 Zadar UO
12. Hrvatske vode, Vodnogospodarski odjel za slivove južnoga Jadrana, Vukovarska 35, 21000 Split
UO
13. Vodnogospodarska ispostava za mali sliv „Zrmanja-Zadarsko primorje“, Rikarda K. Jeretova 5, 23000
Zadar UO
14. Hrvatske šume, Šumarija Obrovac, Stjepana Radića 19, 23450 Obrovac UO
15. Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, Ulica Republike Austrije 20, 10000 Zagreb UO
16. Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Radnička cesta 80, 10000 Zagreb UO
17. Ministarstvo državne imovine, Dežmanova 10, 10000 Zagreb UO
18. Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Runjaninova 2, 10000 Zagreb
 - Odjel za Registar kulturnih dobara, ovdje
 - Ⓢ Konzervatorski odjel Zadar, Ilije Smiljanića 3, 23000 Zadar
 - Pismohrana, ovdje